

Модерној фази реализма која у себи носи одлике реалистичке традиције, али и отвара врата српској модерној прози, а која се обилјежава још и као лирски реализам, припада Борисав Станковић, приповједач, романсијер и драмски писац. Његова дјела су, у том смислу, примјер повезивања или „синтезе“ старог и новог у српској књижевности с' почетка двадесетог вијека. Борисав Станковић је рођен 1876. године, непосредно послје ослобођења Врања од Турака. Када је већ почео откривати свијет, старог Врања више није било. Старо Турско је заувјек нестајало, а умјесто њега формирали су се неки нови друштвени односи, долазили неки нови људи, нови морал с' њима, нова понашања, односно један потпуно нови менталитет. Али, и поред тога, Борисав Станковић ће носталгично писати о старом и призивати старо, увијек окренут прошлости, са негативним емотивним односом према новом. Умро је 1927. године у Београду, огорчен на људе и незадовољан свијетом око себе.

Бора Станковић је грађу за своја дјела црпио из прича других, али и из непосредног доживљаја. Тематски круг његових прозних и драмских дјела чини завичајни свијет: Врање и патријархални односи, социјалана и индивидуална прошлост, у којој је налазио поезију, али и грубу реалност, пуну неспоразума, неразумијевања, траума и људских промашености. У дјелима Боре Станковића наилазимо на мотиве љубави, љепоте и младости, жене и страсти, затим „жал за младост“ и однос старих и младих. Интересује га морал и психологија личности, оно емотивно, нагонско, тамно и дубоко у човјеку. Волио је оно што је сирово, бурно, опорно, мутно, ватрено, неодољиво и оно што изазива бол, патњу, хрпац, безгранично осјећајно, а не и оно што је сладуњава, интелектуално и сувише изглачано.

Пејзаж у дјелима Боре Станковића игра велику улогу, посебно када се говори о ноћи као феномену у дјелима овог писца. Када је ријеч о ноћном амбијенту у дјелу Боре Станковића, треба истаћи да су медитерански топле, свијетле и пуне живота. Са доласком ноћи један живот - дневни и рационални (пун строгости, озбиљности и самоконтроле) почиње да се повлачи, а на његово мјесто ступа други - ноћни, ирационални (осјећања, страсти, нагони, жеље). И тада Станковићеве личности доживљавају онај прави, аутентични живот лишен маске и „глуме“ како је све око њих и у њима у најбољем реду.

Ноћи у дјелима Боре Станковића пуне су свјетлости. Свјетлост је лунарна, и увијек интезивна. Писац је слика оскудним средствима због немогућности да је дефинише у њеној несхватљивости. Мјесечина је у основи демонијачна свјетлост јер та њена мекоћа разњежује, она „слатка“ опија, а сјајна запљускује, озрачује најинтимније и најскривеније поноре човјекове душе.

Под дејством такве свјетлости све почиње да се буди, креће и интезивније живи. Ноћ се, тиме, обогаћује и звуцима односно акустичким сензацијама. Чују се звуци које емитује природа, онај невидљиви свијет у ноћи.

Та свјетлост, мјесечина, „пије“, мучи и ломи чежњама, немирима и надолажењем крви у људима. У Станковићевом дјелу „У ноћи“ доста је чест ноћни или вечерњи пејзаж, са довољно тананом градацијом од тамног ка свијетлом. При томе се у доживљају лика, па и приповједача, влажно, хладно и тамно контрастира са позитивно вриједнованим сувим, топлим и свијетлим.

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com